

УЛУГ ОКТЯБРЬГА АЛДАР!

БҮГҮ ЧУРТТАРНЫҢ ПРОЛЕТАРИЙЛЕРИ, КАТТЫЖЫНАР! 1925 чылда үндүрүлгөттөгөн

ШЫН

СЭКП-нин Тыва обкомунун болгаш Кызыл хооркомунун, Тыва АССР-нин Дээди Совединин органы

№ 263 (5360) 1962 ч. ноябрь 6, вторник

Өртөө 2 көп

Улуг Октябрынын алдарлыг оруу

Дарга бистин чурттувунун улустары Октябрынын социалисттик Улуг революциянын алдарлыг дөргөн беш чыл оюн байыраар. Бөгүн улуг байыраадын бүтүшүндө бистин партиямыздын Октябр Кыйгырыларын чалбыштыг сестери онза күштү-биле чагылдып турар. Ол сестерде бистин чурттувунун — Октябр революциянын Төрөөн чурттуун алдары болгаш өндүрүлүшү өлөрөгөнүгө.

Эрги капиталисттик дөргөйи Октябр күжүр октап, чаз социалисттик дөргөйи түртүтүнгөнү медегезин, бүтү чурттарын болгаш дигтерин улустарын хосталга, демократия, депшиге болгаш национал хазарышпас чорук дээд мадырлыг демиселче сорук кийрген.

Чус-чус, муң-муң чылдар өрте бөөр. Мындаа-даа 1917 чылда Октябрынын хүнү — Аворанын үгөр-бөөрүнүн даш-талыкынын ала-биле эрги дөргөйи-ниң сөөгү шивээс — Кышкы Орууну штурм-биле алган төөгүлүг хүн казан-даа уттундурбас. Ол хүн кижин төрөгөткенниң эң чаз төөгүлүгү — коммунизмге шилчелгениң эгези болган. Октябр революциядан бөөр амгы үгө чедир бистин жогжудевистик үеин Кышкы Орууну штурм-наарындан космоуш штурмнаарыга чедир үе деп мерген сестер-биле чуталган турарымыс инчанган онза жүрү-тталыг.

Улуг Ленинниң, Октябр революциянын оруу-биле, Коммунисттик партиянын уутурулганы-биле эрги дөргөйи эң баштай дүжүргөн бистин чурттуусу социализмн бүтүн болгаш түзүлүгүгө чедир тилелгезин хандырган. Совет Эвилели ам бүтү кижин төрөгөткенге коммунизмге оруту ачкыш турар баштайгы чурт болган.

Дөргөн беш чыл мурунда дөргөй чутка чангыс социалисттик чурт турган болза, ам кижин төрөгөткенниң үштүн бир кези, азы бир миллиард амыг кижин Октябрынын оруу-биле марксизм-ленинизмниң улуг тутуун ала-биле чурттап, демисел, чаз амдыралды түртүп турар.

Коммунизм болган тайбын чарыбас дөргөн бөгүн бүтү кижилер калжызын-дан-даа артык билип турар. Бистин партиямыс болгаш чазамыс улустар аразымын тайбынды камгалаар болгаш быжыгдар, кижин төрөгөткенниң адрозуг дайынның халаптарындан чаллап дээд аргажок нугу-ла бүтү чүдүдери кылды келген болгаш кылды турар. Илангыла мадырлыг куба улуска удуз америк империалисттерин кем-буруулуз агрессияны Совет чазыткан тайбынга ынакшымадыг хемчегдеринин түн-велеңде чаллаптыганы дөргөй дайыны-

нын өскүртүп бөдүрбайн барган, ону бүтү дөргөй бүтүрп көргөн.

Октябрынын 45 чыл оюн бистин улуг Төрөөн чурттувунун улустары коммунизмниң материал-техниктиг базанын тургузар дээд мадырлыг демиселгеге чедип алган шыгаргангай тилелгелери-биле байыраар. Коммунисттик партиянын Программанын амдыралга боттандыра дээд демиселдин бир чылы космоуш дөргөйи-биле хей хүнер иштинде баштайгы бөдүк ужудушкуну-нар-биле, космоуш штурмнаарын түртүчү-леп турары-биле, коммунизмниң чаз тулгаларында, заводтарда, фабрикаларда, колхозтарда болгаш советтарда совет кижилерин күш-амычтын шыгаргангай тилелгелеринин улам бедик көртүтүлгө-биле демдегелгенин.

Тараз бүдүрерин болгаш күртүгө сады-рын көздөдүрү дээд бүтү улустуң демиселгеге Россия Федерациянын кээдэ ажыл-агыйнын ажыл-ишчилеринин салышкыны — 2 миллиард 212 млн пуд тарамын күртүгө сатканы-биле тобаштыр СЭКП Тын РСФСР талазы-биле Бюроуна база РСФСР-нин Министрлер Чөвүлелине СЭКП Тын болгаш СССР-нин Министрлер Чөвүлелиниң чедирген байыры Тыва АССР-ниң ажылчын чоннарыннын улуг өөрүшкү-дүн болгаш чоргааралын хайныктырган. Ол улуг херекте Тыванын ажылчын чоннарын салышкыны база бар дөргөн партиянын Топ Комитетин болгаш Совет чазак демдегелгенин.

Тывага каян-даа көстүп көрбөөн хей дүжүтү бо чылын өстүргөн. Төрөөн чуртка бистин республика 8 миллион амыг пуд тарамын дужаган. Көдө ажыл-агыйнын чутуга продукциязы — дүк садырдың чыл планы ажык күтсөттиген.

Улетпурде болгаш көдө ажыл-агыйды, култура тургузушкунунуң бүтү участоктарында эки ажылдап, продукция бүдүрерин көздөдүрерин болгаш күш-амычтын бүдүрүчүлүү бедидеринин үлгө-чирчөөн көргүскөн он-он муракчыларын, бүдү-бүдүн коллективтерин улуг байыраа таварыштыр республиканын Хүндүлө самбарында кийрген. Бистин күш-амычтын тилелгелеринис болза партиянын болгаш улустун кол сорулгазы — коммунизмниң материал-техниктиг базанын тургузарын чедиргенниң шийтирлээринге совет кижилерин бүтүн шийтирлериң херечилеп турар.

Октябрынын социалисттик Улуг революциянын 45 чыл ою дөргөзүм!

Коммунизмниң тилелгезинче, бурун-гаар!

СЭКП ТК-га хүлээп алышкыннар

СЭКП ТК-га эштер Н. С. Хрушев, Л. И. Брежнев, Ф. Р. Козлов, А. Н. Косыгин олар Германиянын социалисттик чангыс аай партиянын төлөөлөрүнүн кескиниери эштер В. Ульбрихт, Э. Хонеккер, Б. Лейпнер, Э. Апель болгаш К. Хагер олар биле ужурашкан.

Ужуржышкына совет таладан: СЭКП ТК-нын кескигүнү, СССР-нин Министрлер Чөвүлелиниң Даргазынын оралакчызы В. Э. Димшиш; СЭКП ТК-нын кескигүнү, СССР-нин Министрлер Чөвүлелиниң Даргазынын оралакчызы В. Н. Новиков, СЭКП ТК-нын кескигүнү, СССР-ниң Даштыкы херектер министри А. А. Громико; СЭКП ТК-нын кескигүнү, СССР-ниң даштыкы салыг министри Н. С. Патолочев; СЭКП ТК-нын кескигүнүгө кандидат СССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң даштыкы экономиктиг харылзаалар талазы-биле күрүне комитетинин даргазы С. А. Скачков; СССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң эртен-экономика талазы-биле чөвүлелиниң даргазынын оралакчызы С. М. Тихомиров; СССР-ниң ГДР-де элчиси М. Г. Перухин; немец таладан: Германиянын социалисттик чангыс аай партиянын Топ Комитетинин кескигүнү, ГДР-ниң даштыкы херектер министринин бирги оралакчызы О. Винцер; Германиянын социалисттик чангыс аай партиянын Топ Комитетинин кескигүнү, ГДР-нин СССР-де элчиси Р. Деллинг олар база киришкенер.

Ужуржышкынын үзүндө ийи талааларын сонургалын болдуруп турар айтыргаларын талазы-биле бодаалар солчушкуну болган.

Ужуржышкына чуталашкан айтыргаларын талазы-биле найыралчы болгаш чангыс аай эң-сеткилдин байдалына боду-арткан.

Ноябрь 4-те СЭКП ТК-га эштер Н. С. Хрушев, Л. И. Брежнев, Ф. Р. Козлов, А. Н. Косыгин оларын эш В. Гомулка-биле ужуражышкынын болган.

Ужуржышкынын үзүндө нинти сонургалды болдуруп турар айтыргаларын талазы-биле савал-онналар солчушкуну болган.

Ужуржышкынын найыралдык болгаш чангыс аай эң-сеткилдин байдалына, чуталашкан бүтү айтыргаларга, чангыс аай күтсө-бодаларга эрткен.

Ноябрь 4-те Польшанын Каттыжкын Ажылчын партиянын Топ Комитетинин Бирги секретары В. Гомулка Москвадан Төрөөн чуртунче чамыппаа.

СЭКП-нин төлөөлери Софияда чеде берген

СОФИЯ. Ноябрь 4 (СЭТА). Ол хүн Болгариянын Коммунисттик партиянын VIII съездинин ажылдыг кийрижи-биле СЭКП ТК-нын Президиум кескигүнү, СЭКП ТК-нын секретары М. А. Сулов баштаан СЭКП-нин төлөөлери чедип келген. Софийада аэродромунга совет төлөөлөрүн Болгариянын Коммунисттик партиянын Топ Комитетинин Бирги секретары Т. Живков, Болгариянын Улус Республиказынын улусчу хураалын Президиумунун даргазы Д. Ганев, Болгариянын Коммунисттик партиянын Топ Комитетинин Политбюроунун кескиниери болгаш кандидаттары, БКП ТК-нын секретарлары, БКП ТК-нын кескиниери, Министрлер, СЭКП-нин төлөөлөрүн составында кырип турар СССР-нин Болгарияда элчиси Г. А. Денисов олар уткуп алган.

Диптер аразынын „Марс-1“ станциязынын шимчээшкениниң дугайында

Диптер аразынын «Марс-1» станциязы Марс планетаже бодуңу шимчээшкенин уламчылап бар чоруур. Ноябрь 3-те диптер аразынын станциязы-биле радио дамчыштыр ийи хатап харылзашкан, станциянын язы-бүрү системаларынын болгаш агрегаттарынын ажылдап турар байдалын болгаш ооң траекториязынын элементтерин хынаан.

Станция-биле харылзаа тулау турар үеде алган медээлериң буугаар алгыга «Марс-1» станция чоруур дээд оруу-биле бар чоруур. Ноябрь 2-де Совет Эвилелиниң астрономия обсерваториялары «Марс-1» станцияны болгаш космоидтик ракетаны дүвек дээрин даяздыла чурукка тырттырган. Ол объектилер чурукка 14-кү болгаш 13-кү хемчээлдин сылдыстары ышкан көстүп үгөн.

Ноябрь 4-те 12 шакта диптер аразынын станциязы Черден 970 муң километр ырай берген болгаш оон секундада дүргөн 4 километр болуп турар. «Марс-1» станция-биле радио харылзааны бүдүмчелиг болуп турар. Станциянын иштине температура Цельсийин-биле 20—30 градус, базышкын 850 миллиметрге ден болгаш хүн хереди-биле ажылдар батареялар эки ажылдап турар.

Ноябрь 5-те 12 шакта (Москвадан-биле) станция Черден 1321 муң километр ырай берген.

(СЭТА).

Л Е Н И Н Ч И О Р У К - Б И Л Е

РСФСР-НИН АЖЫЛЧЫ ЧОННАРЫНЫН ШЫЛГАРАНГАЙ ЧЕДИИШКИННЕРИ

СЭКП ТК-НЫН РСФСР ТАЛАЗЫ-БИЛЕ БЮРОЗУНГА БОЛГАШ РСФСР-НИН Министрлер Чөвүлелинге

Россиянын Совет Федеративтиг Социалистиг Республикасынын эр, херэежен колхозчуларынга, совхозтарнын эр, херэежен ажилдакчыларынга, көдээ ажил-агыйнын тускай эртемниглеринге, девискээр аайынын бүдүрүлгө эргеледдеринин, партия, совет, профэвилел, комсомол организацияларынын ажилдакчыларынга, бүгү ажилчы чоннарынга

Тарааны бүдүрери болгаш күрүнөгө садары дээш бүгү улустун демиселинге Россия Федерациясынын көдээ ажил-агыйнын ажил-ишчилери 1962 чылда шылгарангай тилелгени чедип алганын СЭКП Төп Комитеди болгаш ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлели сепкил ханышкын-биле демдегелеп тур. РСФСР-нин колхозтары болгаш совхозтары күрүнөгө тараа садарынын планын хуусаа бетинде күөсеткен, Төрөөн чурттуг шыгжамырынга 2 миллиард 212 миллион пуд тарааны урган — эртен чылдындан 347 миллион пуд хөй, энче дүжүтүр болган 1958 чылдындан 276 миллион пуд хөй болган. Эң чутула аш-чөм культуразы — кызыл-тасты күрүнөгө 1 миллиард 385 миллион пудту саткан. Тараа-бобы культурааларынын белеткелеринин планы дык ажыр күөсеттинген.

Ол хире хөй тарааны Россия Федерациясы каян-даа белеткен көрбөзүн. Россиянын Совет Федеративтиг Социалистиг Республикасынын ажилчы чоннары коммунизм тургузушкунун чыл демдегелеринге чаа чайнышкан арынны боттарынын кара-кызыл күш-ажылы-биле кири бижээн, СЭКП-нин төөгүлүг XXII съездинин шийтирлерин боттандыры дээш канчаар демисежир хергил дээрзинин чижээн көргүскөн.

Волгоград, Ростов, Саратов, Оренбург областтарынын көдээ ажил-агыйнын ажил-ишчилери алдарлыг тилелгези-биле Төрөөн чуртту өөрткен. Чурт волгоградчылардан 213 миллион пуд тарааны алган, ол болза планда көрдүнгенинден 104,5 миллион пуд хөй болуп турар. Ростов областын колхозтары болгаш совхозтары күрүнөгө 193 миллион пуд тарааны саткан, азы пландан 53 миллион пуд хөй болуп турар. Саратов областын ажил-ишчилери күрүнө шыгжамырынга 182 миллион пуд тарааны уруп, 60 миллион пудту пландан ажыр күөсеткен. Оренбург областын көдээ ажил-агыйнын ажилдакчылары төлөпгит салышкынны кирген. Олар күрүнөгө 180 миллион пуд тарааны саткан, ол болза планда көрдүнгенинден 40 миллион пуд хөй болуп турар. Ол областтарын чедишкенинге бистин бүгү чуртувус чоргаарланып турар.

Тарааны бүдүрерин болгаш күрүнөгө садарын көвүдери кайгамчыктыг түнөөлери Краснодар болгаш Ставрополь крайларынын, Башкир АССР-нин, Курган, Воронеж, Куйбышев областтарын, Татар АССР-нин, Пенза, Тамбов, Тюмень, Ульяновск областтарын көдээ ажил-агыйнын ажилдакчылары чедип алганын.

Курск, Белгород, Липецк, Орел, Киров, Пермь, Рязань областтарын, Калмык, Мордов АССР-лерин, Горький, Тула областтарын, Удмурт АССР-нин, Свердловск областын, Кабардин-Балкар, Чечен-Ингуш, Тыва, Бурят АССР-лерин, Брянск областын, Сонгу-Осетия, Дагестан, Чуваш, Марий АССР-лерин, Москва областын, Примор болгаш Хабаровск крайларын, Калуга, Владимир болгаш Астрахань областтарын колхозтары болгаш совхозтары күрүнөгө тараа садарын планынын чедишкенин күөсеткенер.

Партиянын XXII съездинин болгаш СЭКП ТК-нын март Пленумунун төөгүлүг шийтирлерин амыдаралга боттандыры СЭКП ТӨП КОМИТЕДИ.

бышаан, РСФСР-нин колхозтары болгаш совхозтары чир ажилынын сизген шөлүгү системизинде шийтирлерин-биле ойталаан болгаш черин ажилдаарын экижидеринин талазы-биле улуг ажилды чоруткан, тарылга шөлдеринин тургузуун чаарткан, тараа болгаш кукуруза, чочак-тараа, мал чөмби болгаш, чигир сөөк-лазы дээр ышкышак ындыг үнелиг культурааларын тарылгазын калбарткан. Ол чорук тараанын нини чылдызын көвүдери болгаш мал чөмбүн баазанын быжыгдарын бо чылын-на хандырган. Бүдүрүлгөн болгаш белеткелерини организастарын экижидеринге чутула рольду көдээ ажил-агыйнын эргелеп баштаарын чаа органнары — девискээр аайынын бүдүрүлгө эргеледери ойнаан. Көдээ ажил-агыйнын эргелеп баштаарын эде тургускан чорук — колхозтары болгаш совхозтары удурунун экижидеринге, доктаал-саавыр үндүрер аргалардан ажил-агый бүдүрүлгө бүдүрүлгөн хөгжүлдеринин айтырларын ханыш-биле өөренип көөрүнчө болгаш шийтирлээринче шилчиринге чутула үе-чада болган.

Тарааны бүдүрерин болгаш белеткээрин көвүдери чедип алдыгын чедишкенин — ол дээр көлхозчуларын, совхозтар ажилчыларын, көдээ ажил-агыйнын тускай эртемниглеринин массалыг күш-ажылы маадарлыг чорутуп, партия, совет, профэвилел, комсомол организациялары болгаш девискээр аайынын бүдүрүлгө эргеледери улуг органнары болгаш политиктиг ажилынын түнөөлөрү. Ол чедишкенин болза социалистиг көдээ ажил-агый-ла бар болуп турар кедерге улуг курауларын болгаш төттүмкес болуулар аргаларын дугайын херчилеп турар.

Келир чылын дүжүдүнү дугайында сатыш салбышаан, Россия Федерациянын колхозтары болгаш совхозтары күзүн чажар культурааларын тарылгазын калбарткан, ангыс черин хөйү-биле алдарган, чажар үрөзүн-биле боттары хандырган. Черин ажилдаарын улуг ырай экижидеринин болгаш тарылга шөлдеринин тургузуун болбазыраңгайжыларын хемчеглерин ап турар. Амгы үеде көдөзүн ажил-ишчилерин кичээлгени күрүнөгө ээт, сүт, чигир сөөк-лазы, тарымал тоорук болгаш өскө-лаа продуктулар садарын планынын чедишкенин күөсүдери, мал кыштагылашкынны организастыг эртерин хандырамынча угланган.

СЭКП Төп Комитеди болгаш ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлели Россия Федерациянын эр, херэежен колхозчуларынга, совхозтарын эр, херэежен ажилдакчыларынга, көдээ ажил-агыйнын тускай эртемниглеринге, девискээр аайынын бүдүрүлгө эргеледери, партия, совет, профэвилел, комсомол организацияларынын ажилдакчыларынга болгаш бүгү ажилчы чоннарынга алдарлыг тилелге-биле болгаш чуртук чиреги ханышын байыр чедирип база көдээ ажил-агый бүдүрүлгенин бүгү-ле адырларын шалкын көдөрү дээр, бистин улуг Төрөөн чуртувустун экономиктиг күчүзүн улуг ырай быжыгдары дээр, коммунизм тургузары дээр демиселге чаа улуг чедишкенин тургузууларга күзеп тур.

ССРЭ-НИН МИНИСТРЛЕР ЧӨВҮЛЕЛИ.

совхозтарын бүдүрүлгө ажил-чорудуу чутула чорутканын алдыгын саны болгаш шынары-биле аяас, чарын база күш-ажылы бүдүрүлгө чутуу, бот-ун, чангыс кижиге ошаштыр ажилдап кымышкын ышкышак экономика талазы-биле ындыг чутула көргүзүлгө-биле үнелеп көөрү эгелзэн.

Бо чыл көдөзү масса-политиктиг болгаш организастыг ажилдын күнөөлү экижидеринин-биле ылазым турар. Девискээр эргеледери партия обкомнарынын болгаш крайкомнарынын партоттары көдээ ажил-агыйнын улуг ылайыг көдүрүлгө күнү дээр демиселге бузулт башкарышкыч болганар. Олар политиктиг ажилды ажил-агыйларын бүдүрүлгө ажил-чорудуу-биле сыйып холбаштырып турар. Партия болгаш комсомол аге организацияларынын роль болгаш идеяны беззэн. Көдээ коммунисттерин болгаш комсомолдарын тараа дээр, ээт, сүт болгаш көдээ ажил-агыйнын өскө-лаа продуктуларын бүдүрерин кевдери дээр демиселдин шийтирлери чуртуктарыга ажилдаары ам чурум болган.

Волгоград областын Волгоград девискээр аайы-биле бүдүрүлгө эргеледери ажил-агыйлар тараа дээр бүгү улустун демиселге ойталаан шыгжамырынга 1953 чылда боттандырган 26,9 миллион пуд тарааны дужаан турган болза, ол ажил-агыйлар бо чылын күрүнөгө 42,6 миллион пуд тарааны дужааган.

Төрөөн чурттуг шыгжамырынга Оренбург областын 37,3 миллион пуд тарааны урган Оренбург бүдүрүлгө эргеледери шөлдеринин ажил-ишчилери социалистиг хулаагелерин күөсүдери төлөпгит салышкынны кирген. Бо болза 1952 чылда бүгү областын дужааганында 6,4 миллион пуд хөй; Саратов областын Пугачевск бүдүрүлгө эргеледери ажил-агыйлар күрүнөгө 35,8 миллион пуд тарааны, азы планын ооналган 1,6 катан хөйү саткан. Ростов областын Зимошневск эргеледери тараагызы 26,9 миллион пуд тарааны — планда көрдүнгенинден 2,4 катан хөйү белеткэн.

Ростов областын чуртка сурагылч «Гигант» совхозунун тараагызы чаа күш-ажылы тилелгени чедип алган. СЭКП-нин XXII съездинин Никита Сергеевич Хрушев ол коллективтин чедишкенин белди-биле үнелген. 1960 чылда азы бир центнер тарааны бүдүрүлгө 38 минута чаргыттыганын, оң боту-уези 1 рубль 53 копейка болган. Оларын күш-ажылын белди-биле үнелген чорукка сорук кирген «Гигант» совхозун ажилдакчылары бо чылын бир центнер тарааны бүдүрүлгө күш-ажылы чаргыттыганын 22 минута чедип кызырыны, тараа культурааларын бир центнеринге көдө-уезин 1 рубль 27 копейка чедир, а күзүн чажар кызыл-тастын 1 рубль 10 копейка чедир кызырыны чедип алганар. 21 муң гектар шөлүгү ба бурунунда 34,9 центнер тараа дүжүтүн чып алган.

Дүжүтүн амгы ажаан алымшкынын онзагыл чутуу болза, күш-ажылынын мураккы аргаларын калган, «Гигант» совхоз күрүнөгө 3 миллион пуд ажы тарааны берген.

Краснодар крайнын Тимошевск бүдүрүлгө эргеледери «Кубань» совхозу тараа культурааларын теринин эки дүжүтүн чып алган. Милда 3300 гектар шөлүгү ба бурунунда 39,1 центнер дүжүт алдыган, оң иштинде 1230 гектар күзүн чашкан кызыл-тастын ба бурунунда алган дүжүт — 41,9 центнер болган. Ол крайнын Армавир бүдүрүлгө эргеледери «Кубань» совхозу 5600 гектар шөлүгү ба бурунунда 32,8 центнер тарааны бастырып алган, оң иштинде 2665 гектар күзүн чашкан кызыл-тастын ба бурунунда 40,4 центнер дүжүт алдыган, Усть-Лабинск бүдүрүлгө эргеледери «Победа» колхозу 1184 гектар шөлүгү күзүн чашкан кызыл-тастын ба бурунунда 39 центнер дүжүтүн алган.

Курс областын Калининск сурун колхозу 2073 гектар шөлүгү ба бурунунда 21,1 центнер тарааны алган, оң иштинде Калининск бүдүрүлгө эргеледери 56 гектар шөлүгү күзүн чашкан кызыл-тастын ба бурунунда 35 центнер дүжүт алдыган. Калининск өскө-лаа культурааларын эки дүжүтү баа алдыган, 700 гектар шөлүгү ба бурунунда 528 центнерин, 300 гектар шөлүгү ба бурунунда 304 центнер чигир сөөк-лазы чып алган. Башкир АССР-нин Туймазинск бүдүрүлгө эргеледери «Отбашки» колхозу 3315 гектар шөлүгү ба бурунунда 21,2 центнер тарааны, оң иштинде 1 муң гектар шөлүгү күзүн чашкан көк-тарааны ба бурунунда — 26,2 центнер, 1370 гектар шөлүгү күзүн чашкан кызыл-тастын ба бурунунда — 21,7 центнер болган 190 гектар шөлүгү чочак-тарааны ба бурунунда — 21 центнер дүжүтү алган. Тамбов областын Микуричск бүдүрүлгө эргеледери Коминтерн аттыг колхозу 2625 гектар шөлүгү ба бурунунда тараа культурааларын 20,4 центнер дүжүтүн алган.

Курган областын сурагылч колхозу эртемден Т. С. Мальцевич ажилдап турар «Ленинин чыгыш» колхозу 5,8 муң гектар шөлүгү тараа культурааларын ба бурунунда 19,4 центнер дүжүтү, а 850 гектар шөлүгү чочак-тарааны ба бурунунда 21,9 центнер дүжүтү эс-турген. Оренбург областын Ленин аттыг совхозу 19,6 муң гектар шөлүгү ба бурунунда 17,3 центнер тарааны, Бурят АССР-нин «Коммунизм» колхозу 3803 гектар шөлүгү ба бурунунда 18,3 центнер тарааны алган.

Бо чылын чер болганга чочак-тарааны эки дүжүтү эс-турген. Воронеж областын колхозтары болгаш совхозтары 93 муң гектар шөлүгү ба бурунунда 18,9 центнер чочак-тарааны алган. Ол областын Таловск бүдүрүлгө эргеледери «Михайловский» совхозу 1028 гектар шөлүгү ба бурунунда 30,2 центнер чочак-тарааны, 67 гектар шөлүгү участвонда ба бурунунда — 46 центнер чочак-тарааны алган. Волгоград областын 12,4 муң гектар шөлүгү ба бурунунда 19,8 центнер чочак-тарааны, а «Бузулукский» совхозта 100 гектар шөлүгү ба бурунунда 42,6 центнер чочак-тарааны чып алган.

Татар АССР-нин көдээ ажил-агыйнын ажил-ишчилери 312 муң гектар шөлүгү ба бурунунда 14,7 центнер чочак-тарааны дүжүтүн алган, оң иштинде күрүнөгө ол үнелиг боттандырган 11 миллион чыгач пудту саткан. Тамбов областын ба бурунунда ортума-биле 18,8 центнер, Пенза областын — 18,6, Липецк областын — 17,7 центнер чочак-тараанын дүжүтүн, а «Петровский» совхозта 320 гектар шөлүгү ба бурунунда 42,1 центнерин болгаш үзгүч гектар шөлүгү ба бурунунда — 52,5 центнер чочак-тараа дүжүтүн алган.

РСФСР-нин дык хөй-хөй колхозтары болгаш совхозтары, кукурузанын белик дүжүтүн өстүргөн. Мурнуку чыгаргалары ышкышак база-ла Кабардин-Балкар АССР-нин Лескенск райононун Ленин аттыг көдээ ажил-агыйларын колхозчуларын чуртук өөрткенер. Олар 1000 гектар шөлүгү ба бурунунда кукурузанын 56,4 центнер тараанын өстүргөн. Күрүнөгө ол культуранын теринин эки гибрид болгаш сорттук үрөзүн-иерин ол ажил-агый 250 муң пудту саткан. Кабардин-Балкарский «Красная Нива», «Красный Кавказ», «Арпавек» аттыг көдээ ажил-агыйлар чедирери болгаш өскө-лаа ажил-агыйлар ба бурунунда 50 болгаш оң иштинде бир центнер кукуруза тарааны алган.

Сонгу-Осетия АССР-нин «Хумала» колхозуну аяночтуу, Социалистиг Күш-ажылы Маадары Х. А. Албегов 90 гектар шөлүгү ба бурунунда 115 центнер кукуруза тарааны алган.

Чуртка сурагылч кубан кукурузачы, Социалистиг Күш-ажылы Маадары В. Я. Первочкин аяночтуу 486 гектар шөлүгү ба бурунунда 54 центнер кукуруза тарааны өстүргөн. Бир центнер тарааны бүдүрүлгө үзгүч күш-ажылы чаргыттыганын чаргыттыганын 8,5 минута, а бот-уези — 58 копейка болган.

Дүжүтүн амгы ажаан алымшкынын онзагыл чутуу болза, күш-ажылынын мураккы аргаларын калган, «Гигант» совхоз күрүнөгө 3 миллион пуд ажы тарааны берген.

Краснодар крайнын Тимошевск бүдүрүлгө эргеледери «Кубань» совхозу тараа культурааларын теринин эки дүжүтүн чып алган. Милда 3300 гектар шөлүгү ба бурунунда 39,1 центнер дүжүт алдыган, оң иштинде 1230 гектар күзүн чашкан кызыл-тастын ба бурунунда алган дүжүт — 41,9 центнер болган. Ол крайнын Армавир бүдүрүлгө эргеледери «Кубань» совхозу 5600 гектар шөлүгү ба бурунунда 32,8 центнер тарааны бастырып алган, оң иштинде 2665 гектар күзүн чашкан кызыл-тастын ба бурунунда 40,4 центнер дүжүт алдыган, Усть-Лабинск бүдүрүлгө эргеледери «Победа» колхозу 1184 гектар шөлүгү күзүн чашкан кызыл-тастын ба бурунунда 39 центнер дүжүтүн алган.

Курс областын Калининск сурун колхозу 2073 гектар шөлүгү ба бурунунда 21,1 центнер тарааны алган, оң иштинде Калининск бүдүрүлгө эргеледери 56 гектар шөлүгү күзүн чашкан кызыл-тастын ба бурунунда 35 центнер дүжүт алдыган. Калининск өскө-лаа культурааларын эки дүжүтү баа алдыган, 700 гектар шөлүгү ба бурунунда 528 центнерин, 300 гектар шөлүгү ба бурунунда 304 центнер чигир сөөк-лазы чып алган. Башкир АССР-нин Туймазинск бүдүрүлгө эргеледери «Отбашки» колхозу 3315 гектар шөлүгү ба бурунунда 21,2 центнер тарааны, оң иштинде 1 муң гектар шөлүгү күзүн чашкан көк-тарааны ба бурунунда — 26,2 центнер, 1370 гектар шөлүгү күзүн чашкан кызыл-тастын ба бурунунда — 21,7 центнер болган 190 гектар шөлүгү чочак-тарааны ба бурунунда — 21 центнер дүжүтү алган. Тамбов областын Микуричск бүдүрүлгө эргеледери Коминтерн аттыг колхозу 2625 гектар шөлүгү ба бурунунда тараа культурааларын 20,4 центнер дүжүтүн алган.

Курган областын сурагылч колхозу эртемден Т. С. Мальцевич ажилдап турар «Ленинин чыгыш» колхозу 5,8 муң гектар шөлүгү тараа культурааларын ба бурунунда 19,4 центнер дүжүтү, а 850 гектар шөлүгү чочак-тарааны ба бурунунда 21,9 центнер дүжүтү эс-турген. Оренбург областын Ленин аттыг совхозу 19,6 муң гектар шөлүгү ба бурунунда 17,3 центнер тарааны, Бурят АССР-нин «Коммунизм» колхозу 3803 гектар шөлүгү ба бурунунда 18,3 центнер тарааны алган.

Бо чылын чер болганга чочак-тарааны эки дүжүтү эс-турген. Воронеж областын колхозтары болгаш совхозтары 93 муң гектар шөлүгү ба бурунунда 18,9 центнер чочак-тарааны алган. Ол областын Таловск бүдүрүлгө эргеледери «Михайловский» совхозу 1028 гектар шөлүгү ба бурунунда 30,2 центнер чочак-тарааны, 67 гектар шөлүгү участвонда ба бурунунда — 46 центнер чочак-тарааны алган. Волгоград областын 12,4 муң гектар шөлүгү ба бурунунда 19,8 центнер чочак-тарааны, а «Бузулукский» совхозта 100 гектар шөлүгү ба бурунунда 42,6 центнер чочак-тарааны чып алган.

Татар АССР-нин көдээ ажил-агыйнын ажил-ишчилери 312 муң гектар шөлүгү ба бурунунда 14,7 центнер чочак-тарааны дүжүтүн алган, оң иштинде күрүнөгө ол үнелиг боттандырган 11 миллион чыгач пудту саткан. Тамбов областын ба бурунунда ортума-биле 18,8 центнер, Пенза областын — 18,6, Липецк областын — 17,7 центнер чочак-тараанын дүжүтүн, а «Петровский» совхозта 320 гектар шөлүгү ба бурунунда 42,1 центнерин болгаш үзгүч гектар шөлүгү ба бурунунда — 52,5 центнер чочак-тараа дүжүтүн алган.

РСФСР-нин дык хөй-хөй колхозтары болгаш совхозтары, кукурузанын белик дүжүтүн өстүргөн. Мурнуку чыгаргалары ышкышак база-ла Кабардин-Балкар АССР-нин Лескенск райононун Ленин аттыг көдээ ажил-агыйларын колхозчуларын чуртук өөрткенер. Олар 1000 гектар шөлүгү ба бурунунда кукурузанын 56,4 центнер тараанын өстүргөн. Күрүнөгө ол культуранын теринин эки гибрид болгаш сорттук үрөзүн-иерин ол ажил-агый 250 муң пудту саткан. Кабардин-Балкарский «Красная Нива», «Красный Кавказ», «Арпавек» аттыг көдээ ажил-агыйлар чедирери болгаш өскө-лаа ажил-агыйлар ба бурунунда 50 болгаш оң иштинде бир центнер кукуруза тарааны алган.

Сонгу-Осетия АССР-нин «Хумала» колхозуну аяночтуу, Социалистиг Күш-ажылы Маадары Х. А. Албегов 90 гектар шөлүгү ба бурунунда 115 центнер кукуруза тарааны алган.

Чуртка сурагылч кубан кукурузачы, Социалистиг Күш-ажылы Маадары В. Я. Первочкин аяночтуу 486 гектар шөлүгү ба бурунунда 54 центнер кукуруза тарааны өстүргөн. Бир центнер тарааны бүдүрүлгө үзгүч күш-ажылы чаргыттыганын чаргыттыганын 8,5 минута, а бот-уези — 58 копейка болган.

Дүжүтүн амгы ажаан алымшкынын онзагыл чутуу болза, күш-ажылынын мураккы аргаларын калган, «Гигант» совхоз күрүнөгө 3 миллион пуд ажы тарааны берген.

Краснодар крайнын Тимошевск бүдүрүлгө эргеледери «Кубань» совхозу тараа культурааларын теринин эки дүжүтүн чып алган. Милда 3300 гектар шөлүгү ба бурунунда 39,1 центнер дүжүт алдыган, оң иштинде 1230 гектар күзүн чашкан кызыл-тастын ба бурунунда алган дүжүт — 41,9 центнер болган. Ол крайнын Армавир бүдүрүлгө эргеледери «Кубань» совхозу 5600 гектар шөлүгү ба бурунунда 32,8 центнер тарааны бастырып алган, оң иштинде 2665 гектар күзүн чашкан кызыл-тастын ба бурунунда 40,4 центнер дүжүт алдыган, Усть-Лабинск бүдүрүлгө эргеледери «Победа» колхозу 1184 гектар шөлүгү күзүн чашкан кызыл-тастын ба бурунунда 39 центнер дүжүтүн алган.

Курс областын Калининск сурун колхозу 2073 гектар шөлүгү ба бурунунда 21,1 центнер тарааны алган, оң иштинде Калининск бүдүрүлгө эргеледери 56 гектар шөлүгү күзүн чашкан кызыл-тастын ба бурунунда 35 центнер дүжүт алдыган. Калининск өскө-лаа культурааларын эки дүжүтү баа алдыган, 700 гектар шөлүгү ба бурунунда 528 центнерин, 300 гектар шөлүгү ба бурунунда 304 центнер чигир сөөк-лазы чып алган. Башкир АССР-нин Туймазинск бүдүрүлгө эргеледери «Отбашки» колхозу 3315 гектар шөлүгү ба бурунунда 21,2 центнер тарааны, оң иштинде 1 муң гектар шөлүгү күзүн чашкан көк-тарааны ба бурунунда — 26,2 центнер, 1370 гектар шөлүгү күзүн чашкан кызыл-тастын ба бурунунда — 21,7 центнер болган 190 гектар шөлүгү чочак-тарааны ба бурунунда — 21 центнер дүжүтү алган. Тамбов областын Микуричск бүдүрүлгө эргеледери Коминтерн аттыг колхозу 2625 гектар шөлүгү ба бурунунда тараа культурааларын 20,4 центнер дүжүтүн алган.

Курган областын сурагылч колхозу эртемден Т. С. Мальцевич ажилдап турар «Ленинин чыгыш» колхозу 5,8 муң гектар шөлүгү тараа культурааларын ба бурунунда 19,4 центнер дүжүтү, а 850 гектар шөлүгү чочак-тарааны ба бурунунда 21,9 центнер дүжүтү эс-турген. Оренбург областын Ленин аттыг совхозу 19,6 муң гектар шөлүгү ба бурунунда 17,3 центнер тарааны, Бурят АССР-нин «Коммунизм» колхозу 3803 гектар шөлүгү ба бурунунда 18,3 центнер тарааны алган.

Бо чылын чер болганга чочак-тарааны эки дүжүтү эс-турген. Воронеж областын колхозтары болгаш совхозтары 93 муң гектар шөлүгү ба бурунунда 18,9 центнер чочак-тарааны алган. Ол областын Таловск бүдүрүлгө эргеледери «Михайловский» совхозу 1028 гектар шөлүгү ба бурунунда 30,2 центнер чочак-тарааны, 67 гектар шөлүгү участвонда ба бурунунда — 46 центнер чочак-тарааны алган. Волгоград областын 12,4 муң гектар шөлүгү ба бурунунда 19,8 центнер чочак-тарааны, а «Бузулукский» совхозта 100 гектар шөлүгү ба бурунунда 42,6 центнер чочак-тарааны чып алган.

Татар АССР-нин көдээ ажил-агыйнын ажил-ишчилери 312 муң гектар шөлүгү ба бурунунда 14,7 центнер чочак-тарааны дүжүтүн алган, оң иштинде күрүнөгө ол үнелиг боттандырган 11 миллион чыгач пудту саткан. Тамбов областын ба бурунунда ортума-биле 18,8 центнер, Пенза областын — 18,6, Липецк областын — 17,7 центнер чочак-тараанын дүжүтүн, а «Петровский» совхозта 320 гектар шөлүгү ба бурунунда 42,1 центнерин болгаш үзгүч гектар шөлүгү ба бурунунда — 52,5 центнер чочак-тараа дүжүтүн алган.

РСФСР-нин дык хөй-хөй колхозтары болгаш совхозтары, кукурузанын белик дүжүтүн өстүргөн. Мурнуку чыгаргалары ышкышак база-ла Кабардин-Балкар АССР-нин Лескенск райононун Ленин аттыг көдээ ажил-агыйларын колхозчуларын чуртук өөрткенер. Олар 1000 гектар шөлүгү ба бурунунда кукурузанын 56,4 центнер тараанын өстүргөн. Күрүнөгө ол культуранын теринин эки гибрид болгаш сорттук үрөзүн-иерин ол ажил-агый 250 муң пудту саткан. Кабардин-Балкарский «Красная Нива», «Красный Кавказ», «Арпавек» аттыг көдээ ажил-агыйлар чедирери болгаш өскө-лаа ажил-агыйлар ба бурунунда 50 болгаш оң иштинде бир центнер кукуруза тарааны алган.

Сонгу-Осетия АССР-нин «Хумала» колхозуну аяночтуу, Социалистиг Күш-ажылы Маадары Х. А. Албегов 90 гектар шөлүгү ба бурунунда 115 центнер кукуруза тарааны алган.

Чуртка сурагылч кубан кукурузачы, Социалистиг Күш-ажылы Маадары В. Я. Первочкин аяночтуу 486 гектар шөлүгү ба бурунунда 54 центнер кукуруза тарааны өстүргөн. Бир центнер тарааны бүдүрүлгө үзгүч күш-ажылы чаргыттыганын чаргыттыганын 8,5 минута, а бот-уези — 58 копейка болган.

Дүжүтүн амгы ажаан алымшкынын онзагыл чутуу болза, күш-ажылынын мураккы аргаларын калган, «Гигант» совхоз күрүнөгө 3 миллион пуд ажы тарааны берген.

Краснодар крайнын Тимошевск бүдүрүлгө эргеледери «Кубань» совхозу тараа культурааларын теринин эки дүжүтүн чып алган. Милда 3300 гектар шөлүгү ба бурунунда 39,1 центнер дүжүт алдыган, оң иштинде 1230 гектар күзүн чашкан кызыл-тастын ба бурунунда алган дүжүт — 41,9 центнер болган. Ол крайнын Армавир бүдүрүлгө эргеледери «Кубань» совхозу 5600 гектар шөлүгү ба бурунунда 32,8 центнер тарааны бастырып алган, оң иштинде 2665 гектар күзүн чашкан кызыл-тастын ба бурунунда 40,4 центнер дүжүт алдыган, Усть-Лабинск бүдүрүлгө эргеледери «Победа» колхозу 1184 гектар шөлүгү күзүн

тур ажилдлага кийрген. Ол
ларда В. Амьртаага уурткан
нык составтыг аныктар зсено-
лмш ажиллап турар.

—тус малчинлардан хойжу
иче-оол кышка бедеткедди уде-
гнэ орууткан. Ол богууун кыш-
а 12 тонна едетк бэлуи бедет-
туус хой кажазын бэлу чылыг-
лган.

В. ЧУЛБДУМ

Аймакдагычылары, Россия Федерациясинин бүгү амынчы чыгуу СЭПин Программасын амындагыра ботандыр дээш, кижилер теребетеген амыс куралин-коммунисттер тургузгун ботандыра дээш менен солгаар-аа эрес-маалдырлы-биле куралин дээрин СЭПин Тип Ток Кутедиге, СССР-нин Министрлер Чыгуудиге, Никита Сергеевич Хрущевка бузурелин туд.

РСФСР-НИИ МИНИСТРЛЕР ЧӨВУЛЕЛИ.

Европаның болгаш Азияны, аажок делгем девискээрлеринде хостуг улустарны, маадырлыг күш-ажыл-биле тудуп үндүрүп турары, чаа делегейин, өндүр-чаагай тургузуу—чаа нийтиелдин, бүгү кижилер төрөлгөтөнүн келир үезинин, баштайгы хевирин болуп турар.

Совет Эвилелинин Коммунист партиясынын Программасын.

РЕВОЛЮЦИЯ, ЛЕНИН...

Россияда социалист революция тийлген болгаш Владимир Ильич Ленин Совет куруенин баштын болган дугайында өөрүшүлүг ме-дье биске, Лейпциге 1917 чылдын октябрыда чедип келген. Оң бодун өргөн болгаш шуут таныр, биске чакырылган чурттап турган ол-ла Ленин. Мынд боза-ла ол дугай-дын чуртап турган мей. Бир эвес мичаарда полиция ол дугайын чыт тырткан боза биске эки тү-ве болгаш турган-на болгай.

Лейпцигге хоочун чурттакчы Бир Ремер-биле бистин беседасы ол өстөр-биле эгелзэн түв. Нэй төгүп, 76 харыг-ла боза ол нэй-пийтич ажал-чорудулганын сөгсө-пайн турар. Ремер омак-сергек бо-лгаш ажалгылг. Бо кижилер Лейпци-ге Ленинни чакырылган чуртап тур-ган мейинде ону чок бид-дир.

Оң чугаазыны боза, 1914 чыл-дын эгелдине Владимир Ильич Ленин-биле таныр ужурут бол-ган мей. Тур үеде материал тала-зын берге байдалга тавырышкан, бир өрөөдү хевирин берген мей. Аза ортс эмирлант В. Загорский чуртай берген. Бир-ле катан В. Загорский танылганын алачын — кижилер ортуз чедерген, бо-дун, чаа тоңу, үзү эвес кижини биске эдирин эгелзэн. Кунгайа ки-рип келген, В. Загорский бо кижилер — Лейпциге чакырылган чуртап тур-ган мейинде ону чок бид-дир. Ленин биске артар кылдыр шип-тирлеттинген.

Башкын дуга берген, мича-а-ла омак-сергек хевирин кижилер — К. Ремеринг калып Мар-та өрөөдө кирип келген, бистин чугаазына каттык берди. «Ын-чаарда биске орус революциялар уруту чылдыр, 15—20 кижини хары уга келери хаа эвес түв бо-лгаш мей. Мен алачылгара келжик-чен кылды дүрөң-не эгелзөр мей. Ленин бистер-биле немец дыла

чугаазылар турган. Мөң чөм кы-дырманын экинчи ол мактан, оң дугайында салгы салгышкын дөш өөрүч четтиркенни чылым-биле илергейлеп турган» деп ол чу-гаазылар.

К. Ремеринг уруту чуртап тур-ганын Ленин биске 12 хонукта чакырылган чуртап турган. Россияда революциялар-биле харылажыры азаа кончуп күзөгүч турган. Ын-диг боза-ла орус эмирлантлар-ның чага, бижитерин хынаар хы-нааңдын уруту ол харылааны арга-биле тудар айымдыг турган. Ынчаарда мындыг дуа-зын чедирин көрөй деп Ленин биске кийрим. Тускай өрөөдө дептер-деги турган түв. Ынчаарга кы-дын сааңыга чыгыр хырбаал каан чуртактары ий урутар. Но-чугаазылар белекпен алган мей. А чуртактарын алачын хос кылдыр таарыштыр кылган. Мөң чөм дөш-дөш берген материалдарын бол-ган Ленинни бодун чугаазынын ол хос чөм сун каан мей. Ындыг арга-биле кылган номнарнын иш-тинде «биске чуртактары» четин дөш алачын чедер берген дөшүн сөзүрүдү В. Загорскийден ды-наа мей. Ол чугаазынын бол-ган материалдарын уш-кынын бис-ке мей, а ол ышкын айтыр бис-сөдөларын киржикчи бол-ган кижилер мей. Мындыг боза-ла материалдар-ла боза чугаазы-ла уш чыл артында болган Октяб-рын социалист Улут революция-зынгу шуут хамаарылгачы турган дөшүн боза-ла чугаазылар бол-ган дөшүн Ремер демделди.

Курт Ремер мичаа иштинде чу-гаазын соксодип, бистин хуниери-висте чуртактарын дугайын боза-ла олур. Оң соода чугаазыны: ол бүгү үр чылдарда бистин чугаазы-н келгенге чакыт чуртактар улу-суг арга-чаргынын тургустунганын-биле чакыт эвес алган. Владимир Ильич Ленин дугайында биске хевирин фрак-циянын депутаттары-биле чөвөл хуралды эрттирген. «Лейпциг биске-биле» солунун шаанда-

гы редакциянын бажыныга Ленинни музейин тургузар үезинде биске ажалчын чоннарнын улут баш-кыннын амыралыгын ут-тундурган амыралын катан тургу-зарга дуулашкан бис. Ленинни чуртап турган өрөөдүн хевирин мөң тайылбырлап бергенин са-у-гаар кылган, музейде тургускан тү-ве деп Курт Ремер чугаазылар (Ремеринг «бүдөш 20 чылдарда өскө каартырага көчүп келген, а оларын мурунда чуртап турган бажынын бузуп каалган»). Музейин тургузар үезинде К. Ремеринг сак-тышкыннын саугаар өрөөдү ка-тан тургускан болган В. И. Ленинни эдилеп турганы эт-хө-рө-сөдү музейге ол дамчып бер-ген.

Шкафтан шеверга нөгөн карт-тыг номну ушуп аккалган, ону сунушкан, сагышта артар чуга-азынын шиптир мичаа бижэн мей деп хоочун немец чугаазы-дыр. Ол номун картанда «Утундурас Ленин» деп мөңчү-биле бижип каан боду. Немец шиптир Ленин дугайында сактышкыннын ол чы-мын номун Германиянын Соци-алист чангыс айл партиясынын ТК-нын чангыс марксизм-лени-низм Институту белеккен бол-ган «Инт-ферда» деп ном үндү-рер чө үндүрген. Ол чуртактарын бижиринг автору — Курт Ремер.

Совет Эвилелине чоразыны дугайында бодун боза-лазынын дугайында айтырты харыла-вынган, К. Ремеринг чугаазыны боз-за:

— Москвага барып, Ленинни өргөм окур-хевирин Мавзольге көөр болгаш Октябрың 40 чыл

өвүнү байырлалын киржикчи-лер болуру Марта биле мөң оңа өөрүчү болган. Ол үеден бөш чыл эрти. Ол бөш чылдарын дур-густунга селерин чуртап комму-низмни оруу-биле дык бурунгар-лаан-дыр. Бис социализмни тий-лөн баштайгы чуртап чедирин кий-нерин хайтарга көрүп, оң-би-ле харылааны тудуп турар бис.

Ол харылаанын балытаны кыл-дыр К. Ремер Совет Эвилелинде келген бөлүк чугаазынын көргү-сү. Алтайда бир школадан келген чага кижини кичээлге көрүндү-ре бөш. Ленинни бодун тургус-тушкан, алтай школадан Ленин-ни амыралыгын «лейпциг» үе-зини дугайын боттарын мрак өнүгүндө айтырп, фото-чуртактар-ны чуртакны дөш өөрүч четти-ришкынни ында илергейлеп бол-ду.

Беседасы мөң-биле доозулган. Чорутурунун мурунда хол тутчу турган К. Ремер хеп-хевирин бир-ле чөвөн дугайын болгаш, ко-с-томунун карманын үжөш, оортан Ленинни өрүтү чуртап бистин де-мектиги ушуп аккалган.

К. Ремер мичаа дидир: бо демек-ти хевирин уруту каап алган чорутуру кижилер, ам мөң каа-дыр ийези сыз берген-дыр. Бир эвес а-рга бар боза мөң өскө бидең арга тып бергенге калдыгы. Ленин боза келер чырыктыгы уе ор-ку-ту биске, бистин республикага ба-за айтыр берген революциянын баштыкчы-ла болгай.

Евгений БАШМАЧИНОВ,

СЭТА-ның корреспонденти.

Лейпциг—Берлин.

Бир эвес Ленин көргөн болза...

1913 чылда бижэн «Азияны өртүгүшкүн» деп бодун чурта-ла В. И. Ленин 40 миллион чуртакчылыг Индонезияда поли-ти-кал партиялар болгаш организаци-лар «кайгачыктыг дүргө-биле» өзү база массалык организацилар-ның бирээинде 80 мүн кижигү-нөр санаткын турарын улут өөрү-ш-биле демделген.

Ол үеде Индонезияга комму-нист партия чок турган, а Россияда Октябр революцияны бол-ган. Ам бүгү делегей миллион-миллион ки-жилер-биле калы Индонезия Ок-тябрың 45 чыл оң демделген тур-ган үеде, мөң бодолым хамыктын мурунда ол революциянын гениал-дыг баштыкчысы — В. И. Ленинге болгаш оң чуртактар ут-ган.

Бир эвес В. И. Ленин бистин ре-волюст чүс чымынны ийги чартын мичаа иштинде-да кө-рүп, бөгүгү Индонезияны көөр ар-галыг турган боза, ол канчаар улут-биле өөрүч тургай өртк дөш-дөш бисин чедир бодун шыда-вс-тыр мей.

Чартык чүс чымын дуга-зында бистин чуртактарын боза мича-а-ла катан эскен болгаш 100 мил-лион кижиге чеккен, а В. И. Ленин бодун чуртап бижэн үезинде, улут эвес марксизм бөлүгүнө хевирин биске чакыт алачын чурта-п чуртактарын партия ам бодун хуралында ийги миллион ажыг кижигү-нөр болуп турар.

Быжык ортуш штурмларын 1917 чылда Петроград боттарын-дыг, мындыг боза-ла «Быжык ор-туш штурмларын» Прагада, Пе-кинде болгаш ам делегейин соци-алист системанын сыры кат-тышкан курунелерин өскө-дө ала-зын каш наймсалаларына катан-таан.

Азияны, Африканы болгаш Ла-тин Американы өскө-дө район-на-рыга боттарын «Кыжы орту-ш штурмларын» база болгузган, ында революциялар колдунда де-мократык шынарлыг болган. Чүгө чүс чымын мурунда Маркстын болгаш Энгельстин ажалканы, ол үеде чүгө хй эвес кижилер бил-ип болуп турган төгүгүн объектив-тиг

НЬОТО, Индонезияны Компартиянын ТК-зынч дарганынч ораакчызы

хоойлулары ам хунир эртенги хевирин ышкын, кижилер төрөлгөтөнүн чуртап чырыдып турар. Социализм бир напаларын бөгүгү хевир, өскө напаларын эртенги хевир ала-рган.

Социалист лагерини экономик-ка болгаш камгала аргалы ху-н келген туду-на улам быжып, културалык чечетилип турар. Ба-жык, СЭКП-нин ХХI съездинин соода бир чыл болганда, Советтер-нин чурту коммунизмни тургу-зущуларын оруу-биле канчаар ботурелдир бар чорутуру көрүп тур-дыр бис.

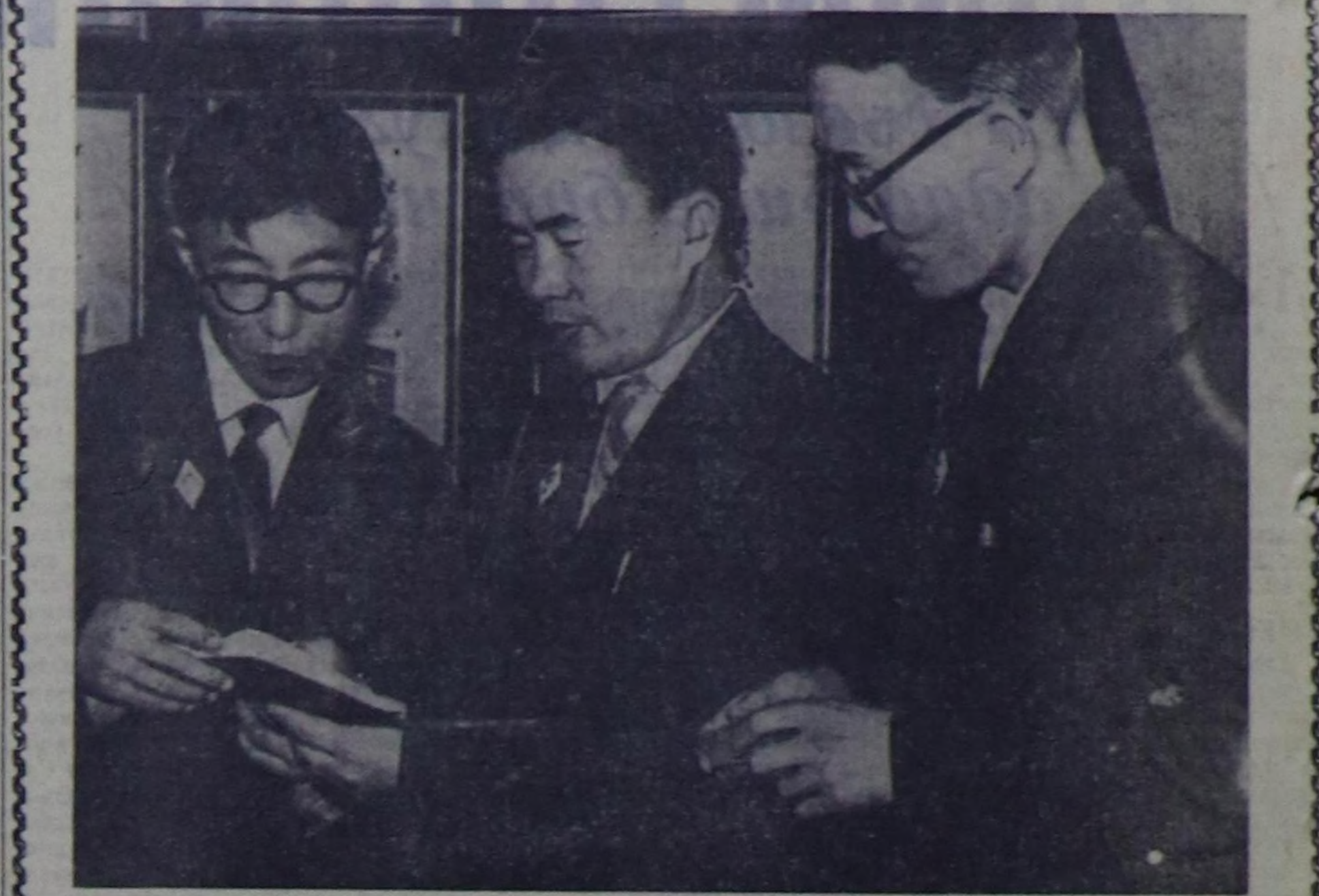
Капиталист чуртакта хам-а-рыштыр калдыгы дөш, мында деп-шилетилг шипчээшкын дүргө-биле, күчүзү күш болуп бар чыдар, оң-а-а-а боза ажалчын аны болуп турар.

Индонезияда улаанымын ала-н-ла-ла база ол ышкын үстүндө-дө тозаткан революция улус мас-саларын талашкын, оң-он мил-лион кижилерин талашкын чиге-лээр чүс чок дөшкөчөч алган. Оң энис соруагы—1945 чылда империализмге болгаш феодализмге улут болган август революцияны бозу негеделерин туду-ла чедир боттардыры болуп.

Индонезия революциянын хө-жүдөшүн оруун Индонезияны Коммунист партиянын програм-масында болгаш эш Д. Н. Айдиния «Индонезия нийтиел болгаш индо-незий революция», «Индонезияны Коммунист партиянын төгү-гүн дуржулгалары» деп чотта-ла-рында болгаш орус дыла ошур-дурган өскө-дө элзэн ажалдарына айткан.

«Правданы» 10 чыл болган ө-рүн байырлалын үезинде В. И. Ленинни демделеп турганы боза, Индияда, Кыдатта болгаш олар-биле катал алырга кижилер төрө-лгөтөн чартык кезинде хөй бо-луп турар Азияны олар-биле ко-жа турар курунелеринде 1905 чыл

ӨӨРӨТТИШААН ТУРГАШ ӨӨРЕНИП ТУРГАННАР

Октябрың оогуз хунир кез-жээинде Кызылдың башкы ин-ституту байырада шипи көрө бер-ген турган. Республиканын шко-лаарына анык салгачыларын кижигилер, өөретишкан турган, боттары Кызылдың башкы инсти-тутунга бот-өөрөдиге-биле өөр-өтөн дооскан башкылар дөш эр-темин чедип алганынч дипломун холга тудуп аларын кезжээ эгел-дөрүнч мурун чарында-ла четтиккен манал турганнар.

Институту бот-өөрөдиге-биле дооскан башкылар болгаш ол кез-жээге чалаткан алачылар дөшөм залды долдур олурган. Кезжээ ажалттыган.

Башкы институтунун бот-өөр-өдиге салырынч протектор, башкы Ася Васильева Мстислава доозукчуларга байр чедир, оларын башкы ажалында, амы-дырал-чурталганын улут че-

дизикчилер болурун күзеп, чү-вө чугаалаан. Чүс ажыг кижилер ажалында турган, инсти-туту чедикчилер дооскан. Олар-ның хөй кезин бистин республи-канын школаарында анык сал-гачыларын кижигилер ажалга боттарынч бүт-ле аргаларын, билин, күжүн харам чокка ба-раалгалап турарын ол чугаалаан.

Урер хөжүмүнч динимтиг даажың ала-биле доозукчулар дөш өөрөдиге чедип дооскан, ында дипломун ал турган. Доозу-чу бүрүгүнч арманында өөрү-шкү, хулууртук болган. Тожу районуң Азас сес чыл школа-зынч орус дыл болгаш литература башкы Доржу Кысмыбай инсти-туту орус дыл болгаш литерату-ра факультетин чедикчилер дооскан, ол мыла бүт-ле эр-темин улут Ленин башкынч ды-ла—орус дыл кырыга бай-Тайга районуң Бай-Тал сес чыл шко-лазынч башкы, ол база-ла инсти-туту чедикчилер дооскан. Сарылар Анатмаа Сут-Аксы школазынч башкы, Курмаа болгаш Донгак Манлык Чоон-Хемчик районуң Чыраа-Бажы школазынч башкылар, Люм-ла Белекова Кызылдың 46 шко-

лазынч башкы, Иван Молянов Бик-Хем районуң улус өөрөдиге килдизинч эргелчкын.

Доозукчулар Иргит Достай, Анна Вавилина, Надежда Сани-кова олар чүс чугаалаан, ажал-ламышкан турган, дөш эртенги чедип алыр аргалы берген Төвөн Коммунист партияга болгаш Со-вет чакка кызыгар чок өөрүч четтиргенин илерзип, база оларга бижыг билигн бөш дөш бүт-ле күжүн, билин салып турган ин-ститутун башкылар Сат Шу-лууга, Галина Бажутинова, Анна Мазуревская болгаш өскө-дө башкыларга өөрүшкүн илерет-кенер.

СЭКП обкомунч школа кил-дизинч эргелчкын Матла Хо-муску доозукчуларга байр че-дир чүс чугаалаан.

ЧУРУКТА: ажалламышкан тур-гаш институту доосканнар (со-ла-гай талашкын): Сат Дадар—бай-Тайга районуң Бай-Тал школазынч башкы, Иргит До-стай—Тожу районуң улус өөр-өдиге килдизинч эргелчкын, Доржу Кысмыбай—Тожу райо-нуң Азас школазынч башкы.

Т. САЯН-ООЛ, фотоу автору.

Октябрь биске орукту ажиткан

И. МУСТАФА,

Суданың Компартиянын ТК-зынч политбюро кижигү.

1917 чылдын октябрыда Россияны революстуг маадырлыг чоругу 40-ка динте национал-хосталгалыг шипчээшкын сөксал чокка сору-к кирип турар.

Улут Октябрың агмы байырлап кайгачык ху-биле—партияны чуртап турган хунир алган СЭКП-нин төгүгүн ХХI съездинин доозулганынч бир чыл ө-биле капысражып турар. Программанын кол сорулгалары—коммунизмни тургузар, бүт-үлүгү табынны быж-галары болгаш колонизмни буж-бак системанын узуулаары—бүгү кижилер төрөлгөтөн алыс күзелин илергейлеп турар.

СЭП-нин экономиктиг тургузушун, өртөм болгаш техника тала-зын өндүр-чаагай тийгелгелери бүгү улустарын мөдөргөтө револю-стуг чурда аажок улут салдарын чедир турар. Эртенги социализмни теория-ны—марксизм-ленинизм—Африкада ажалчын агынч болгаш ин-дизигенцияны ортузунд улам хөй санын талалачыларын бодун хандыдып ал турар. Ол чорук бодун буржуа идеологиян чажыра-биле «социализм» деп сөстү ажылаарыне ажыг реаксыч идегеттерин бени албадан турар.

Бүгү бергелер тургаж, чөм бөмүрзөңүн бүгү ажылыч чонна-ры-биле кады, Суданын ажалчын агын бо хунирде Октябрың 45 чыл оң демделген турар. Империализм териндээшкынни баштайгы хунир-дан ага-а-а-а калбарган маадырлыг демиселдин чорудулганын каа-ла-ган революстуг чачылдарга бистин чуртувустун ажалчыннары шычын. Олар делегейин ажалчын агын-биле эл-сөксал каттыштарына бүрүн шиптирил, ол эл-сөксал каттыштарылаз табынны халы-ларын база империализмни болгаш дайынны күнтеринге аштырыш-кын таварыштарынын оң кол негедер, чаа хевирин колонизмни бодун хандыдып ал турар. Ол чорук бодун буржуа идеологиян чажыра-биле «социализм» деп сөстү ажылаарыне ажыг реаксыч идегеттерин бени албадан турар.

Судан коммунистерин изиг байырын бүгү совет улуска «Правда» солуну дамчыштыр чедирин күзеп тур мей.

Фидель Кастроң чугаазы

ГАВАНА. (СЭТА). Кубанын пре-мьер-министри Фидель Кастро радио болгаш телевидение дамчыштыр чү-ве чугаалаан. Премьер-министри барык-ла бүгү чартык шак ургу-зган.

ИНДИЯ РЕСПУБЛИКАДА. Тай-бынды камгалаары дөш, ядролу-ш негеделерин хорулаары дөш, ажылыч чонунч чыскаам Делиге болган.

ЧУРУКТА: чыскаам кижигилер Ленинни төп кулумчуларынч бирээинде.

СЭТА-ның фотохрониказы.

чүлзөн чугаазы болза, КНО-нуң чы-гине секретарынын хулаагын күүсөдип турар У Тан-биле Кастро-нуң чугаалажышкынарын дугайында корреспондентин салга-айтырынга хары болуп турар.

Октябрың 30-де болгаш 31-де У Тан-биле беседаларын стено-граммаларында хй-хй үзүндү-лерин Фидель Кастро чижик кылдыр кийрген. Кариб далайын району-да кризис-биле холбаштыр Кубанын чазанын туржун премьер-ми-нист тайылбырлаан.

ВАРШАВА. (СЭТА). Улут Октяб-рың 45 чыл өвүнч бодундөш бүгү делегей коммунизм тургузуп турар чуртун ча өндүр-чаагай тийгел-янын херечиси болган. Палаталар аразынын автоматтыг совет стан-цияны Марсче шигей салып үндү-ренин Польшага улут өөрүшкү-биле уткан. СЭТА-нын ол дымалынч бирги арынарына парлап үндү-ренин Польша солунарынч эгелдерин айтты турары боза: «Кызыл пла-не-таж», «Марсче шигей», «Советтер чуртадан Марсче».

Чаз эртем-шипчилердин эи-не кайгачыктыг чуртактарын бирзэн болза Маркстын кырынч тыртылган чуртуу алыр аргалы болуп турары-дыр деп, «Трибуна люду» бижэн.

Ол эгелзешкн болза «Лунник—3»-түн кылганы. Анын көзүбөс тала-зынч тыртылган чуртактарын ал-ганы ышкын, совет эртендеринин ам чедип алган чуртактарын дө-мөй болуп турар-дыр. Ынчаала-ла мын-да дөмөйлежиге чүгө сактырга мындыг болуп турар. Кедергег ырак хөмчө-лөш шак мынды эртем-шипчилердин кат-талганы дөмөй чөк берге деп, ол солун бижэн.

Буруу шаап турар

МЕХИКО. (СЭТА). «Кубанын де-вискээрин элзэн каш катан адып-боолса «Альфа—66-нын» кем-бу-руулук бөлүк контрреволюциялар-нын дөшбөчү үгүдгелерини атомунг дайынны кысып үндү-ренине чедирип боду» деп, «Прен-са Либре» солун бижэн.

Ол бөлүк боза Гватемалада, Ни-карагуала, Панамада, Гаитиде бол-гаш Майамиде (АКШ) башкалар-ка, Кеннедидин чазанын өнөч-диге-биле үгүдгелер турар деп, ол

солун айттып турар.

Далай таварты Кубага бараан сөртүп турар чамдык барынч тал-ын чуртап «Альфа—66-нын» ба-дундүг дөшбөчү халлашкынарын ойтуу шаар аргалы болуп дөш, боттарын сугулаарын мөң сө-гөш шөгүл кораблдеринге үдөт-тир чорудар деп меделген дээр-ин «Пренса Либре» демделеп ту-рар.

Редактор Д. Б. БАЙЫР-ООЛ.

Республиканын хөгжүм-ши театрына
НОЯБРЬ 7-ДЕ
ЭСТРАТТЫГ КОНЦЕРТ
Кежээкиң 7.30 шакта эгелзөр.
НОЯБРЬ 8-ТЕ
ЧИДИРГЕН ОГЛУ
деп үш көжөгелг шипи тыва дыла өң баштай көргүзөр.
НОЯБРЬ 10-ДА
ЧАҢНЫК
деп шипи (тыва дыла).
Кежээки шипини көргүзүп 7 шакта эгелзөр. Баска ху-нир-не хуудускун 2 шактан эгелзеп ажалдар. Коллективтиг ча-гылаары хүлзөп ап турар.

Кинотеатрларга

ноябрь 6-ла
«НАПЫРАЛ»: «Экин, уруулар!» 10, 12, 2, 4, 8. «Чалым назын дугайы-да чугаалаар» 6, 10 шактарда.
«КАА-ХЕМ»: «Билдирмес солдатка» (хроника-документалды) 10, «Экин, уруулар!» 11.15, 1.15, «Он сес чыл» (делегет экраныг) 3.15, 9.15, «Аар-берге кеземче» 5.15, 7.15 шактарда.
«ЕНИСЕЙ»: Урууларга программа 10.30, «Туттурбас Ян» 12.30, 6.30, «Телефончу уругу» 2.30, 4.30, «Угбашкылар» (1-ги серия) 8.30 шактарда, «ВОСТОК»: «Ынакшыла» 11.15, 1.15, «Любовь Яровая» (1-ги серия) 3.15, 7.15, «Любовь Яровая» (2-ги серия) 5.15, 7.15 шактарда.
ноябрь 7-де
«НАПЫРАЛ»: «Ленин дугайында чугаалаар» 10, 12, 2, «Чангыс ээр алаала» 4, 5.40, 7.20, 9.15 шактарда.
«КАА-ХЕМ»: «Аку-Аку» (хроника-документалды) 10, «Экин, уруулар!» 11.15, 1.15, «Бүгү эртен» (делегет экраныг) 3.15, 9.15, «Экин бүрүзү-не соолаар» 5.15, 7.15 шактарда.
«ЕНИСЕЙ»: «Өлүм чок» (2-ги серия) 10.30, 12.30, 4.30, «Аар-берге кеземче» 2.30, 6.30, «Он сес чыл» (2-ги серия) 8.30 шактарда, «ВОСТОК»: «Шуурагандан төртүгүсөн» 11.15, 1.15, «Телефончу уругу» 3.15, 5.15, 7.15, 9.15 шактарда.

РЕДАКЦИЯНЫН АПРЕЗИ: Кызыл, Шетинкин-Кравченко куумчузу бажын № 3. ТЕЛЕФОННАРЫ: редакторун 24-63, редакторунч оралакчынын 35-24, пропаганда килдизини 23—54, харысалагы секретарынын болгаш харысалагы делжурнынын 23-35, келзө ажал- агыл килдизини 25-38, партияж амыралы болгаш култура амыралы килдизини 37-13, шипки информатия килдизини 20-60, чага болгаш совет тургузуп килдизини 21-27, үлөтүр болгаш транспорт килдизини 22-64, бугааларын 31-75, корректорларын 21-47, Солун келбейн барганда 32-75 телефонче долгаар.